

Чжан Айлін (1921 - 1995) - одна з найвідоміших і суперечливих письменниць Китаю ХХ століття. Народилася в 1921 році в Пекіні, але виросла в Шанхаї, а померла в США в Лос-Анджелесі. Вона племінниця Лі Хунчжана¹. В молоді роки жила з матір'ю, поступила в Сянганський університет. 1941 року, коли почалася війна на Тихому океані, вона саме була студенткою III курсу і була змушена повернутися в Шанхай. Через два роки вона почала серйозно займатися літературною творчістю, у цей же час народжується її роман "Усепідкорююча любов" ("倾城之恋"). Разом з цим романом з'являються романи "Шматочки фіміаму в першій підставці для спалювання пахощів" ("沉香屑 - 第一炉香"), " Шматочки фіміаму в другій підставці для спалювання пахощів" ("沉香屑 - 第二炉香") і інші. Пізніше з'являються збірки оповідань " Легенда"("传说"), прозаїчна збірка "Чутки" ("流言"). У "Чутках" є також "Замітки про перевдягання" ("更衣记"), "Поговоримо про музику" ("谈音乐"), "Дітям не заборониш говорити" ("童言无忌") і ще більш тридцяти оповідань.

На її творчість вплинула як література Китаю так і Заходу. Зміст прозаїчних оповідань і стиль написання різні. У них і сатиричне відношення до людей і до світу, і серйозні бесіди, і просто короткі цікаві історії, у них і особистий досвід письменниці, і теми бесід, що розкривають різні істини; природно є і такі, котрі взаємно перетинаються. Усе, що написано нею – є зрозумілим і одухотворено. Останні з її творів особливо гарні. Потрібно також сказати, що в літературних колах її ім'я довгий час ганьбилосся, так що про

¹ **Лі Хунчжан** (李鸿章) (1823-1901) - дядько відомої китайської письменниці Чжан Айлін. Наприкінці правління династії Цін відносився до військової олігархії і був військовим послом. Друге ім'я Цзи Шаоюань (字少荃). Уродженець провінції Аньхуй (安徽), міста Хефей (合肥). У 1853 році перебував в загоні місцевого ополчення, у якому служив у Цзен Гофана (曾国藩). У 1861 році продовжує служити в армії, у цьому ж році відправляється в Шанхай, де за підтримкою Англії, Франції й Америки воює з Тайпінською армією. Після цього його призначають військовим губернатором провінції Цзянсу. У 1865 році стає уповноваженим міністром при Цзен Гофані, займаючи цю посаду йому вдається придушити повстанські війська факельників на сході і на заході Китаю (роки повстань 1865 – 1868). У 1870 році його наділяють повноваженнями керувати дипломатичними відносинами, вирішувати військові й економічні питання, він також створює і керує військово-морським флотом, засновує і займається військовою і легкою промисловістю.

неї заборонялося навіть говорити. Головною причиною цьому послужили підозри в тому, що вона нібито, прикриваючись літературною діяльністю, була іноземним агентом або ж таємно підтримувала відносини з такими агентами – «літераторами». Однак у 1946 році в одній зі статей вона сказала: «Я ніколи не втручалася в політику, і тим більше мене ніхто ніколи не фінансував». У її ранніх творах розкриваються всі темні сторони європеїзації китайських міст, а за змістом і художніми цінностями її твори і донині багаті знанням того, як не повторювати чужих помилок.

У 1951 році вона їде в Шанхай, потім знову із Шанхая перебирається жити в Америку, а в 1967 році їде іммігранткою в Англію, але з відтіля знову повертається в Америку, де викладала в Каліфорнійському університеті.

Чжан Айлін

Чай з пелюстками жасмину

Я заварю для Вас чай з пелюстками жасмину, можливо, він гіркуватий. І розповім Вам одну Сянганську історію, тільки боюся, що вона буде такою ж гіркою, як і місто Сянган - місто красиве, але сумне.

Для початку Ви налийте чашку чаю - тільки обережно, не обпечіться! Подуйте на нього. От у чайній парі, що клубочиться, Ви бачите, як по асфальтній дорозі з гори повільно спускається Сянганський автобус. За водієм стоїть людина і тримає в руках величезний букет квітів рододендрона.

Людина притулилася до вікна, і гіллясті квіти рододендрона виявилися зовні, їхні пелюстки збилися в щільну масу. Позаду сидів хлопець років двадцяти, ім'я його Не Чуаньцин. Але, незважаючи на те, що йому двадцять років, кінчики його брів і куточки губ уже постаріли. І в той же час його вузькі плечі і тонка довга шия, ще не оформилися, а виглядали як у шістнадцяти - сімнадцятилітнього юнака. Він був одягнений у синій шовковий халат на підкладці, у руках він тримав стопку книг, опустивши голову, зігнувшись, сидів біля вікна. Його овальне обличчя, монгольського типу, світлі брови, опущені куточки очей – усе це на тлі пурпурного світла, що виходило від квітів, дуже нагадувало досить красиву жінку. І тільки його надмірно підійнятий ніс зовсім не підходив витонченим рисам обличчя. В роті він тримав вишнево – червоний квиток і начебто дрімав.

Раптом автобус зупинився. Чуаньцин відкрив очі і побачив, що в автобус зайшла одnogрупниця Янь Даньчжу, дочка професора Яня. Він насупився. Він терпіти не міг зустрічатися в автобусі зі знайомими людьми, тому що автобуси завжди їдуть з гуркотом, а він не чув, що йому говорили. Батько часто бив його й у результаті він став глухим.

Янь Даньчжу тільки що помила голову, її волосся ще не висохло, воно було рівно розділене на проділ, його кінчики ніяк не піддавалися електрозавиванню, а розсипавшись, прямо звисало вниз, як у червоношкірої індійської дитини на американських карикатурах. Її кругле обличчя раптом запалало кольором червоного золота. Ця повненька, невисокого росту дівчина з красивими рисами обличчя, як тільки ввійшла в автобус, відразу ж посміхнулася і кивнула Чуаньцину головою, потім підійшла, сіла поруч з ним і запитала:

- Додому?

Чуаньцин підсунувся ближче до неї, і тільки тоді, почувши запитання, відповів:

- Ага.

Підійшов контролер за грішми, Чуаньцин сунув руку в халат і дістав гаманець.

Даньчжу сказала:

- Не треба, у мене проїзний квиток на місяць,- і додала,- ти на цей семестр які вибрав предмети?

Чуаньцин відповів:

- Майже такі ж, як і раніше, без змін.

Даньчжу посміхаючись, сказала:

- Мій тато викладає історію літератури, ти ще вивчаєш?

Чуаньцин кивнув головою.

Даньчжу посміхнулася:

- Ти знаєш? А я теж вибрала цей предмет.

Чуаньцин з подивом:

- Ти збираєшся стати ученицею свого батька?

Даньчжу розсміялася:

- Звичайно! Він спочатку і не погоджувався! Він не звик, щоб його дочка була в його групі і слухала його лекції, він боїться, що буде бентежитися. Є і ще один момент, вдома він звик жартувати з нами, сидіти в залі, можливо, він вважає, що я розраховую на те, що я своя людина, і як звичайно зможу про усе запитати і побалакати з ним. А він не зможе відмовити! Та й, зрештою, я йому запряглася: коли я буду ходити на його уроки, навіть, якщо в мене будуть труднощі у якомусь питанні, я і рота не відкрию. Я йому клятвено пообіцяла, і тільки після цього він погодився.

Чуаньцин легко зітхнув і сказав:

- Професор Янь ... хороша людина!

Даньчжу засміялася:

- Як же? А те, що він учитель, хіба погано? Хіба тобі не подобається відвідувати його заняття?

Чуаньцин відповів:

- Ти заглянь у мою залікову книжку і відразу зрозумієш, що він мене не любить.

Даньчжу сказала:

- Що ти говориш? Він з тобою дуже строгий, тому що ти із Шанхая, а рівень національної освіти з літератури у Сянганських студентів вищий. Він часто хвалить тебе, але каже, що ти іноді лінуєшся.

Чуаньцин замовк, відвернувся до вікна й устромився обличчям в скло. Він не міг так довго сидіти поруч з нею і зосереджено слухати її. Побачать люди, так неодмінно підуть розмови. Адже вже і так немало людей, які брешуть, і все це тільки тому, що Янь Даньчжу завжди шукає його. В інституті на нього ніхто не звертав уваги. Він і сам розумів, що не має авторитету, і тим більше уникав людей, однак не міг сховатися від Даньчжу.

Даньчжу... він не міг розгадати її намірів. У неї було багато друзів. До цього вона півроку провчилася в Південно - Китайському університеті, в інституті вона вже теж встигла зайняти видне положення міс. Чому ж вона хотіла подружитися з ним? Він скося подивився на неї. Білий вовняний жилет щільно облягав її пружні груди і тонку талію, немов усе погруддя було зліплено з гіпсу. Він знову відвернувся й обперся скронею в скло. Він не любив дивитися на дівчат, особливо на міцних і красивих, тому що вони завжди занадто незадоволені собою. Даньчжу знову заговорила. Він насупив брови, через силу посміхнувся і сказав:

- Вибач, я не розчув.

Вона повторила ще раз голосніше, не доказавши половини фрази, але він знову не почув. Добре, що він звик мовчати, вона так і не почувла відповіді, але це мовчання їй не видалося дивним. А ось останню фразу він все ж таки почув. Вона опустила голову, стягла із себе вовняний жилет і склала його. Посміхнулася і сказала:

- Я позавчора розповідала тобі про те, що Дэ Цюань написав мені лист, ти, будь ласка, забудь про це. Будемо вважати, що я тобі не казала цього.

Чуаньцин запитав:

- Чому?

Даньчжу:

- Чому? ... Але і так усе зрозуміло. Мені не варто було розповідати кому б то не було про подібні речі. Я діяла по – дитячому, бо я і двох слів не утримаю в собі!

Чуаньцин витягнув шию вперед, поставив обидва лікті на коліна і посміхнувся. Даньчжу разом з ним теж потупила погляд і серйозним тоном запитала:

- Чуаньцин, невже ти не зрозумів про що я? Я розповіла тобі про це зовсім не для того, щоб похвастати. Я... Я не можу не спілкуватися з людьми, тому що буває так, що важко щось носити в душі ... наприклад, Дэ Цюань, я відмовила йому і втратила його як друга. Мені подобається дружити з ним. Мені подобається дружити з багатьма людьми, що стосується інших питань, то ми ще дуже маленькі, так що про це не може бути і мови. Але ... але усі вони як один хочуть серйозних відносин!

Через час вона знову запитала:

- Чуаньцин, ти образився?

Чуаньцин похитав головою.

Даньчжу сказала:

- Я не знаю, чому крім тебе я нікому більше не розповіла про це.

Чуаньцин:

- Я теж не розумію, чому.

Даньчжу сказала:

- Я думаю тому, що для мене ти як дівчисько.

Чуаньцин сумно посміхнувся і запитав:

- Ось як? У тебе подружок теж багато, чому ж ти вибрала саме мене?

Даньчжу відповіла:

- Тому що тільки ти вмієш зберігати секрети.

Чуаньцин вдихнув холодне повітря і сказав:

- Так, тому що в мене немає друзів, і розказувати нікому.

Даньчжу поспішно сказала:

- Ось тепер ти розумієш, про що я!

Потім вони довгий час сиділи мовчачи. Даньчжу зітхнула і знову сказала:

- Я неправильно висловилася, але ... але, Чуаньцин, чому б тобі не спробувати завести друзів? Коли гуляєш або учишся, усе-таки є товариші. Чому б тобі не запросити нас до себе додому пограти в теніс? Я знаю, що в тебе дома є площадка для тенісу.

Чуаньцин засміявся:

- На моїй площадці для тенісу ніде і розвернутися, а не те щоб грати. Дуже часто там сушиться одяг, коли ж тепло, там готується опіум.

Даньчжу замовкла і не стала продовжувати розмову.

Чуаньцин відвернувся до вікна. Раптом автобус зробив різкий поворот, квіти рододендрона затріпотіли і із шелестом розлетілися. Коли Чуаньцин глянув на Даньчжу, у нього мимоволі вирвалося:

- Ти плачеш?

Даньчжу відповіла:

- Навіщо мені плакати? Я ніколи не плачу.

Потім вона сумно запитала:

- Ти ... ти завжди змушуєш мене відчувати, що я порушую закон ... ніби я не маю права бути веселою! По суті, якщо я весела, то, яка тобі до цього справа?

Чуаньцин узяв з її рук книги, витер з обкладинки чорнило і сказав:

- Це нові лекції професора Яня? Я ще не купив. Ти, напевно, будеш сміятися, я провчився в нього півроку, але дотепер не знаю його імені.

Даньчжу:

- Мені подобається його ім'я. Я часто говорю йому, що його ім'я навіть краще, ніж він сам.

Чуаньцин на обкладинці книги знайшов ім'я і прочитав:

- Янь Цзіє ...

Він відклав книгу, нахилив голову і задумався, потім знову прочитав:

- Янь Цзіє ...

Цього разу він трохи вагався, немов погано знав ці ієрогліфи.

Даньчжу запитала:

- Це ім'я погано звучить?

Чуаньцин посміхнувся:

- Добре! Чому ж погано! Знаю, що в тебе хороший тато! Усе в нього відмінно, тільки тебе розбалував!

Даньчжу фиркнувши, піднялася і випалила:

- Я виходжу. Прощай!

Вона пішла, Чуаньцин оберся головою об скло, начебто збирався задрімати.

Людина, що стояла попереду і тримала букет рододендрона теж вийшла, квітів не стало, а залишилася тільки сіра вулиця. Його обличчя відійшло на задній план, і начебто теж пожовкло, потьмяніло.

Автобус зробив наступний поворот. Гілки віялової пальми із шумом пронеслися за вікном, він підскочив, натиснув на дзвоник, автобус зупинився, і він вийшов.

Його родина жила у великому будинку. Спочатку, коли вони ще тільки переїхали із Шанхая, по всьому дворі росли квіти і дерева. Не пройшло і двох – трьох років, як усе посохло, загинуло, і було зрубане, тепер палило сонце, і перед очима була пустеля. Якийсь різнороб поставив на газон плетений стілець і обливав його кип'ятком, щоб таким способом позбутися від клопів.

А в будинку з темним коридором, де тільки і було видно як пофарбовані червоним лаком сходові поруччя, ковзаючись й ізвиваючись, далеко ішли нагору. Чуаньцин крадькома піднявся наверх, нікого не було видно, він хотів швидко вбігти у свою спальню, але раптом скрипнула стара підлога, це почула тіточка Лю і, вийшовши назустріч, затримала його:

- Молодий пан повернувся! Ти бачився зі старою пані?

Чуаньцин сказав:

- Я все одно побачуся з нею, трохи пізніше, під час їжі, навіщо квапитися?

Тіточка Лю схопила його за рукав і сказала:

- Прийшов! Мабуть, знову чогось накоїв? А тепер і тут і там ховаєшся від людей!

Підеш раніше, побачишся з нею й усе. Не підеш, вона буде сердитися.

Чуаньцин раптом, начебто семи–восьмирічна дитина, стиснув зуби і твердо наполягаючи на своєму, не йшов. Чим сильніше тіточка Лю виштовхувала його, тим більше його не можна було зрушити з місця. Тіточка Лю була першою служницею його матері, що дісталася їй у придане. Удома тіточка Лю набридала йому, справді як Янь Даньчжу набридала в інституті. Узимку люди замерзають до задубіння, але це ще дрібниці. З Чуаньцином було інакше, як тільки зовні теплішало, тим сильніше він відчував, як холод пробирав його до кісточок.

І, нарешті, через те, що він ненавидів тіточку Лю, йому тільки і залишалося, що піти, адже обіцяв провідати батька і мачуху. Його батько Не Цзецзюй, одягнений у нижню натільну сорочку, зверху якої надягнуто маленький світло - блакитний жилет з м'якого атласу, весь у брудних плямах, і мачуха з розпатланим волоссям, вся в чорному, віч-на-віч лежали на лежанці для паління опіуму. Він підібрався до них і сказав:

- Тату, ма!

Вони обоє, не звертаючи на нього ніякої уваги, привітали його подихом.

Тоді тільки в Чуаньцина відлягло на серці, він догадався, що, схоже, сьогодні в них до нього не буде претензій.

Батько запитав його:

- Ти заплатив за навчання?

Чуаньцин сів у крісло поруч з лежанкою і відповів:

- Заплатив.

Батько:

- Що ти вибрав?

Чуаньцин:

- Історію, англійську мову й англійську прозу дев'ятнадцятого століття.

Батько:

- Та яка тобі англійська мова! Утім, добре! Але коли осел з усієї сили намагається догнати коня, а при бігу ламає ноги, усе одно безглуздо.

Мачуха засміялася і сказала:

- У нього характер молодого пана. Нічого страшного, максимум доведеться наймати репетитора, заповнювати пробіли в знаннях, та щоб учитель робив уроки замість нього.

Батько сказав:

- У мене навряд чи знайдуться зайві гроші, щоб найняти для нього репетитора. А ще що вибрав?

Чуаньцин відповів:

- Історію китайської літератури.

Батько:

- Але ж це для тебе зовсім просто! Танські вірші, Сунські станси, ти уже вчив це раніше. Мачуха:

- Більше ні до чого немає здібностей, буде ледарювати!

Чуаньцин опустив голову так, що вона виявилася майже над підлогою. Він прогнувся вперед, в одній руці він тримав металеву трубочку кінчика шнурка і легенько водив нею по шкiряному черевіку.

Батько перевернувся на лежанці, у руках він м'яв скручену газету і, шарудячи, постукував нею по тильній частині його шиї, потім сказав:

- Обидві руки нічим не займаються, так дивишся, і усе зіпсуєш!

Мачуха:

- Йди, йди, йди ж! Ось там підготуй для паління опіумні кульки.

Чуаньцин сів на маленький стілець у куті кімнати. Присунув низенький чайний столик і став готувати опіум, сьогодні його мачуха була в настрої, вона підняла розписаний золотом маленький чайник і зробила ковток, розкривши рот, посміхнулася і сказала:

- Чуаньцин, у тебе в інституті є подружка?

Батько сказав:

- У нього, та у нього і друзів немає, а не те щоб він подружку завів.

Мачуха засміялася:

- Чуаньцин, скажи, на вулиці люди говорять, що якась дівчина на прізвище Янь, що теж із Шанхая, приударилася за тобою, це правда?

Чуаньцин почервонів:

- Янь Даньчжу, але в неї багато друзів! Куди там їй зустрічатися зі мною?

Батько:

- А хто говорить, що вона закохана в тебе? Вона скоріше закохана у твої гроші! Любити тебе! Тебе, та із твоїми даними? Ти тільки на тридцять відсотків людина, а на сімдесят відсотків чорт.

Чуаньцин, подумавши:

- Мої гроші? Мої гроші?

Усе-таки прийде день, коли гроші будуть його, і він на свій розсуд зможе поставити підпис на чековій книжці. Він чекає цього з дванадцяти, тринадцяти років, до того ж він уже давно пробував писати своє ім'я на анульованій чековій книжці, воно виходило криво написаним, тому що писалося поспіхом, ліворуч один підпис, праворуч інший: *Не Чуаньцин, Не Чуаньцин, Не Чуаньцин* - презентабельно, мужньо: *Не Чуаньцин, Не Чуаньцин*. Однак його батько відразу ж дав йому важкий ляпас, в одну мить відібрав чекову книжку, скачав її в кульку і кинув йому в обличчя. Чому? Тому що був зачеплений схований страх батька. Якби гроші потрапили йому в руки, хіба став би він витрачати їх як божевільний? Ніби він боязка кепська і недоумкувата дитина.

Його батько аж ніяк ненавмисно змушував його бути такою людиною. Тоді його

батько, дивлячись на нього, відчув гнів і безвихідь, і в душі знову з'явився страх. Його батько один раз сказав: «Б'єш його, він не плаче, а пильно дивиться на мене. Я терпіти не можу, коли він дивиться так пильно на мене – і я знову починаю злитися!»

Після цього в Чуаньцина руки горіли вогнем, і він, не стримуючи себе, широко розкритими зляканими очима, пильно дивився на свого батька. Усе-таки прийде день ... коли, влада в родині буде в його руках, але його вже розтоптали і він не схожий на людину. Дивна перемога! У прилад для спалювання опіуму по трубочці він зсипав опіум. Чуаньцин боявся, тільки і боявся, щоб його не побачили інші люди, на його щастя увійшла нянька і повідомила, що прийшла друга бабуса з родини Сю, але відразу ж буде іти.

Батько сказав йому:

- Іди! Відчайдушний шахрай, нічого чоловічого немає, дозволяєш, щоб інші глузували з тебе, тобі не соромно, а мені ось соромно!

Мачуха сказала:

- У цієї дитини немає жодної болячки, а він худий, як тріска, люди дивлячись на нього, думають, що ми погано обходимося з ним! Не було і дня, щоб він недоїдав.

Чуаньцин опутивши голову, вийшов з кімнати, назустріч йому вийшла гостя, він відразу сховався в тіні, навколо нікого не було, він ввійшов у свою спальню і почав перегортати деякі з принесених із інституту книг. Він згадав багаторазові переконання Янь Даньчжу, і раптом до нього прийшло натхнення і він вирішив завзято взятися за уроки. Усю кімнату наповняв туман, цей опіумний запах проникав у його кімнату із сусідньої кімнати. Він народився в цій атмосфері, виріс у ній, але сьогодні і сам не знаючи, чому, від цього запаху він відчув запаморочення, так що хотілося вирвати. Внизу у вітальні було тихо. Він затис книги і побіг униз, у душу закралася тривога. У вітальні було слабке сонячне світло і пил. У біло - червону вазу для квітів був уставлений віник з курячого пір'я. Він сів поруч із квадратним столом з червоного дерева, що стояв прямо в центрі і схилився над мармуровою стільницею. Стільниця була така ж холодна, як і вікно в автобусі. Квіти рододендрона за вікном, Янь Даньчжу у вікні ... Батько Даньчжу Янь Цзіє. Це ім'я він бачив, коли ще був маленьким і погано знав ієрогліфи. На порожніх сторінках одного старого журналу «Цзао Чао»* він тоді із зусиллям прочитав ієрогліф за ієрогліфом: «Для розваги Біло. Подарунок від Янь Цзіє». Його матір звали Фен Біло.

Він відразу підтяг до себе підручник, підпер голову рукою і прочитав кілька сторінок.

Начебто він знову повернувся в той час, коли ще погано знав ієрогліфи, із зусиллям читав ієрогліф за ієрогліфом, і навіть не знав, що він читає. Раптом побачив, що ввійшла тіточка Лю, і сказала:

- Пан, убік.

Вона зняла з плеча скатертину, заслала нею стіл і обв'язала ніжки стола стрічкою. Чуаньцин сказав:

- Як? Будете грати в кості?

Тіточка Лю відповіла:

- Потрібно чотири людини, однієї не вистачає, тому подзвонили і запросили двоюрідного діда.

Потім, він побачив, як увійшов різнороб, щоб перемінити стоватну лампу. Чуаньцин зібрав підручники і знову піднявся наверх.

У кутку його кімнати стояла плетена валіза, усередині були порвані книги. Він згадав, що там повинна бути стопка журналів «Цзао Чао». Ця плетена валіза, була перетягнена шкіряним ременем, він полінувався і не став розв'язувати його, проте, відкрив кришку валізи, запустив туди руки і почав ритися в ній. Але раптом згадав, що журнали «Цзао Чао» вже давно, ще коли вони переїжджали, були розгублені, і не залишилося жодного.

Він запустив обидві руки у валізу, і кришка щільно здавила їх. Голова була опущена,

* «Цзао Чао» - назва журналу, що в перекладі з китайської мови означає – «Раній прилив»

а шия немов переломлена. Комір блакитного халата на підкладці піднятий, тепло сонячних променів попадало прямо за комір і гріло шию, однак у нього було дивне почуття, немов незабаром почне сутеніти, уже стемніло. Він біля вікна зовсім один, і те світло, що було у нього в душі, померкло, прийшла темрява. Словами і не передати, що таке сум в імлі ... начебто в сні, та людина біля вікна, спершу то був він сам, але в одну мить він ясно побачив, що то його мати. Її чубчик звисав униз, вона опустила голову, і тільки на загостреній частині її обличчя лежала біла тінь, а сині сумні очі і брови - то була лише тінь у тіні. Проте він точно знав, що то була його померла мати Фен Біло. Його матері не стало, коли йому було трохи більше чотирьох років, але він знав її, тому що бачив на фотографії. Є тільки одна її фотографія до весілля, на ній вона одягнена в стародавню атласну куртку з набивної тканини з малюнками маленьких кажанів. Зараз та людина біля вікна, її силует начебто поступово яснішав, і він вже добре бачив кажанів на її атласній куртці з набивної тканини фарб осені. Вона очікує якусь людину, і якусь новину. Вона відмінно знає, що новини може і не бути. І світло, що у неї в душі, теж повільно тьмяніло ... Тіло Чуаньцина стислося від болю. Він так до кінця і не зміг зрозуміти ---- чи була то його мати, чи то був він сам. Невідомість, та ще й у смутку завжди спричиняє людині страждання, а він тільки зараз зрозумів --- то була любов --- любов терміном у двадцять років, безнадійна любов. Через двадцять років, ніж заіржавів, але ніж залишиться ножем. А ніж у серце матері, простромив і його серце. Чуаньцин із зусиллям зміг підняти голову. Міраж відразу розсіявся. У ту мить він був ніби старомодним фотографом, наклався чорною тканиною, щоб сфотографувати людину, і раптом крізь скло фотоапарата мигцем побачив свою матір. Він вийняв руки з – під кришки валізи, зжав губи і міцно прикусив ними червоний рубець, що залишився на тильній стороні руки.

Про свою матір він знав дуже мало. Він знав, що вона не любила його батька. Саме тому він її і ненавидів. Вона вмерла, і весь гнів обрушився на дитину, що залишилася. У протилежному випадку, можна, звичайно, було припустити, що на це підбурювала мачуха, але батьку і самому не слід було бути таким злим стосовно нього. Його мати не любила його батька ---- вона любила іншого чоловіка? ... У колі близьких і друзів, схоже, ходили такі слухи. Коли його мачуха вийшла заміж і прийшла в родину Не, вона стала подвійно рідною, тому що вже до цього вона була родичкою, тому вона теж чула про ці слухи. І, звичайно ж, вона не хотіла, щоб це забулося й у присутності Чуаньцина вона також критикувала його матір. Що б не виходило з її вуст – усе було неприємним. Служанка, тіточка Лю, яка дісталася в придане Біло, не виносила наклепу на покійну, і завжди сердито захищала її перед іншими слугами. Ось так, Чуаньцин, слухаючи це, і приймав усе за справжні факти.

Якщо глянути на це сьогоднішніми очима, то ці справжні факти, на жаль, були скупими. Коли Фен Біло виходила заміж, їй було вісімнадцять років. Один час, ще до заручин, вона сподівалася вступити вчитися в інститут. Однак у родині Фен усі дотримувалися консервативних поглядів, і звичайно, це було неможливим. Але усе-таки вона з декількома двоюрідними сестрами таємно склали план. Оскільки двоюрідні сестри були зовсім молоденькі, їхні батьки дали їм волю, і, нарешті, задовольнили їхнє прохання. Вони вирішили складати іспити в Європейсько – Китайську жіночу приватну школу, тому і запросили одного далекого родича, щоб він давав їм приватні уроки. Янь Цзіє по родинній лінії був молодшим на покоління, однак за віком старший за них, і в університеті він уже встиг провчитися два роки. Біло з одного боку заздрила щастю двоюрідних сестер, а з іншого боку, вона все-таки була змушена неохоче відмовитися від мрії вступити в інститут, але про їхні іспити вона дуже турбувалася. Там у двоюрідних сестер, вона і бачила Янь Цзіє кілька разів. Але в них ніколи не було приватних бесід.

Родина Янь послала людей для сватання. Мати Біло ще і відповідь дати не встигла, а стара наложниця, яка залишилася від її діда, що сиділа поруч і курила тютюн для кальяну, хихикнула і втрутилася в розмову:

- Зараз займатися цим ще занадто рано!

На що сваха з посмішкою відповіла:

- Адже панянка вже теж не маленька.

Стара наложниця відповіла:

- Але я маю на увазі не її вік! У місті Чжан Шу родина Янь, нехай і не багата, але всього лише родина торговців. Їхній молодий пан, якщо і розбагатіє на чиновництві, то тільки через два-три покоління, тоді нехай приходить до нас свататися, може, і домовимося. А зараз ... ще занадто рано!

Сваха зрозуміла, що далі розмови не буде, і передала відповідь родині Янь. Янь Цзіє одержав послідовну відповідь родини Фен, це розсердило його й усе довелося відкласти на майбутнє. Але все-таки після цього вони, схоже, бачилися ще раз. І то не могла бути чиста випадковість, тому що раз було сватання, то їм обом довелося поводитися обачно один з одним. Остання коротка зустріч, напевно, відбулася з ініціативи Біло. Біло натякнула Цзіє, що можна спробувати ще раз послати сватів до її батьків, і можливо, питання розв'язалося б, оскільки її батьки все – таки не висловили категоричного відмовлення. Але Цзіє тоді був зовсім молодий і не хотів багаторазово «підніматися на гору», чим міг ще більше образити свою родину. Він сказав Біло, що незабаром поїде вчитися за кордон і зажадав її рішучих дій, щоб їм поїхати разом.

Однак Біло не змогла діяти саме так. Дійшовши в спогадах до цього моменту, Чуаньцин не міг не зненавидіти свою матір, хоча він визнавав і те, що в неї було безвихідне становище. Двадцять років тому, і є двадцять років тому! Вона змушена була відстояти честь своєї родини і долю Цзіє.

Цзіє виїхав за кордон один. Коли ж він повернувся, то родина Фен вже видала заміж Біло за Не Цзецзюя. Після Біло в Цзіє було кілька романів. Так він одружився на матері Даньчжу, на дівчині з півдня, і в останні роки їхня родина переїхала в Сянган, хоча Чуаньцин не знав цих подробиць. Про подальшу долю Біло після заміжжя, Чуаньцин навіть і не брався думати. Вона ж не птах у клітці. Птах у клітці і то може відкрити клітку і полетіти. Вона – це вишитий птах на ширмі - сумний білий птах на ширмі з фіолетового атласу, витканий золотом у масі хмар. Йшли роки, її пера потемніли, зіпсувалися, їх поїла міль, умирати, і те тільки на ширмі.

Вона вмерла, її життя скінчилося, але є ж Чуаньцин? Чому Чуаньцин повинен страждати? Коли Біло вийшла заміж і прийшла в родину Не, найменше це те, що вона свідомо принесла себе в жертву. Чуаньцин народився в родині Не, однак у нього немає ні найменшого права вибору. Так на ширмі з'явилося і пташеня, а убити його, то й він усе одно не зуміє злетіти із ширми. Він прожив з батьком двадцять років і уже встиг стати моральним інвалідом, навіть якби йому дали волю, він усе одно не зміг би утекти.

Не утік би! Не утік би! Краще вже зовсім не мав би надії, тоді жив би покоровшись долі. Але зараз він уперше зібрав разом усі роздроблені слухи і здогади, просто склав їх в одну історію, він знав тільки одне: більше двадцяти років тому, коли він ще не встиг з'явитися на світ, у нього був шанс врятуватися. Була можливість, ах, якби його мати вийшла заміж за Янь Цзіє. Ще трохи – трохи, і він був би дитиною Янь Цзіє і старшим братом Янь Даньчжу. Можливо, він би і був Янь Даньчжу. Але був би він, не було б її.

На другий день в інституті, на уроці історії китайської літератури, у душі Чуаньцина відбувся заколот. Удалечині він побачив Янь Даньчжу, вона, тримаючи в руках товсту з лакованої шкіри папку з зошитами, тихенько ввійшла в клас і сіла ліворуч у першому ряду, саме вибрала таке місце, що не попадало в поле зору професора, вона боялася привертати увагу свого батька, турбувати його. Вона обернулася і посміхнулася Чуаньцину. Біля неї було ще одне вільне місце, студент, що сидів по сусідству з Чуаньцином, штовхнув Чуаньцину, підбиваючи його на те, щоб той сів поруч з нею. У відповідь Чуаньцин похитав головою. А той студент, посміхаючись, сказав:

- Ну і дурень же ти! Ти не боїшся утратити своє щастя? Не підеш ти, піду я!

Сказавши це, він піднявся і швидко протиснувся до неї, сів поруч.

Незважаючи на те, що була пізня осінь, стояла велика спека. На довгий халат

Даньчжу накинула білу газову накидку з довгими рукавами. Вона нахилилася до людини, що сиділа поруч з нею, розмовляла і сміялася, підпираючи щоку рукою. Її живе обличчя кольору червоного золота і руки, просвіщалися через газову накидку, немов бурштинове вино в склянці. Але все-таки в Чуаньцина вона ледь викликала звичайне почуття прекрасного. Він думав так: «Вона виросла, але ніяк не схожа на Янь Цзіє. Тоді, вона точно схожа на свою матір, дівчину з півдня, з якою одружився Янь Цзіє.

Янь Цзіє блідий, сухорлявий, для чоловіка, у ньому багато красивого, саме коли перевалює за тридцять, це стає помітнішим, утім, Янь Цзіє просто – таки зразок. А якщо поррахувати, так йому повинно бути сорок п'ять? Але, дивлячись на нього, можна сказати, що він дуже молодо виглядає».

Увійшов Янь Цзіє і піднявся на трибуну. Чуаньцину здалося, начебто він раніше ніколи його не бачив. Уперше довгий китайський халат у Чуаньцину викликав особливе депресивне почуття до прекрасного. Сам Чуаньцин через фінансові причини був одягнений у куртку і кофту, але, як і всі молоді люди, він віддавав перевагу європейському костюмові. Однак, на Янь Цзіє широкий шовковий халат сірого кольору з вільними полами ще більше підкреслював його красиву фігуру. Чуаньцин мимоволі став мріяти: «Ось якби він був дитиною Янь Цзіє, був би він схожий на нього? Був би схожий на вісімдесят – дев'яносто відсотків, тому що він хлопець, а не Даньчжу»

Янь Цзіє відкрив журнал для переключки:

- Чі Мінгуан, Дун Децзи, Ван Ліфень, Ван Цзунвей, Ван Сяої, Не Чуаньцин ...

Чуаньцин відповів, і відчув, що його голос змінився, а обличчя відразу ж почервоніло. Янь Цзіє продовжував називати імена:

- Цинь Дефень, Чжан Шисянь ...

Одною рукою він спирався об стіл, а другою злегка підтримував журнал - він був людиною, яка у своєму житті перенесла немало труднощів, усе в нього було, але не вистачало йому якоїсь радості. Чуаньцин задумався, може бути в його венах тече кров цієї людини. А, а якщо ... якщо так, то які будуть плоди? Плоди будуть блискучі блідо – синього кольору, соковиті, як і лічжи, але без кісточок, солодкі усередині, а шкурка кисла. Якби ... якби із самого початку його мати була трішки свавільнішою, егоїстичнішою, і в останню хвилину, коли вона розставалася з Янь Цзіє, спонукувана любов'ю, змінила б свою первісну думку, і сказала б йому: «Раніше усе вирішували батько і мати. А тепер ти ... ти вирішуй за мене. Як ти скажеш, так і буде». Якби вона не була надто обережною, обережною! Чи дійсно вона турбувалася про майбутнє? Чи думала вона про свого майбутнього сина або дочку? Вона просто убила свою дитину! Чуаньцин і не знав, чи справедливо він засуджує свою матір. Адже, зрештою, тоді вона була усього лише сімнадцяти - вісімнадцятилітнім дівчиськом, вона дотримувалася строгих моральних поглядів, що зараз було би рідкістю. Кожна людина, коли зіштовхується зі складним питанням, тільки і може що «діяти, як її велить серце». Чи можна було йому обвинувачувати свою матір?

Професор Янь повернувшись спиною, писав ієрогліфи на дошці, усі студенти, шарудячи стрижнями по паперу переписували, але серцем Чуаньцин був не в книгах. Одне «якби», інше «якби», просто крутилося в нього в голові, наприклад: «Якби його мати і Янь Цзіє одружилися, то, можливо, їх би спільне життя не було б вічною, бездоганною радістю. Зі слів тіточки Лю, Чуаньцин знав, що Біло була скрупульозною, добродушною жінкою. Даньчжу одного разу сказала йому, що характер у Янь Цзіє «упертий», і до того ж, він теж недовірливий. Взаємно люблячі люди, найчастіше люблять обстоювати свою думку, і навпаки, байдужі один до одного люди, взаємно вміють терпіти один одного. На той час Біло не могла порвати відносини зі своєю родиною, крім того в суспільстві того часу це було просто неприпустимо. Шлюб Цзіє був неминучий у його житті. За десять років погляди будь-якої людини, безумовно, зміняться, до того ж Цзіє уже випробував, що значить даремно гаяти час і тепер він вже не такий енергійний. Одному чоловіку не справитися з усіма справами, а в родині дрібних непорозумінь і сварок тим більше не

уникнути.

У такому випадку, хіба зробило б усе це поганий вплив на їхню дитину? Ні, тільки б гарний! Смуток і труднощі допомогли б виховати в людині серйозне ставлення до життя. Чуаньцин був переконаний у тому, що якби він був би дитиною Цзіє і Біло, він, у порівнянні із сьогоднішньої Даньчжу, неодмінно, був би спокійнішим, розсудливішим. У той же час, одна улюблена дитина в родині, незалежно від того, чи спокійне життя, усе-таки набагато самовпевненіша, її більше співчують, вона активніша, цілеспрямованіша і сміливіша. Він вважав, що у Даньчжу є всі ці переваги, а ті, яких немає в неї, є в нього. Він перевів погляд на Даньчжу, яка сиділа в першому ряду. Вона зосереджено слухала лекцію професора Яня, її обличчя відносно нього було в профіль, рот її був відкритий, і вона легенько постукувала олівцем по маленьких, білих передніх зубках. Лінії силуету її обличчя були дуже правильними і красивими, особливо маленький дитячий носик, на якому блищали дрібні крапельки поту, через що вона була схожа на мокру бронзову статую, що стоїть у фонтані.

У Південно – Китайському університеті вона пройшла спеціальний курс точних наук, де також частина часу виділялася і на вивчення історії літератури. До кожного предмета в неї був величезний інтерес, так само, як і до кожної людини. До своїх одногрупників вона була безстороння, Чуаньцин раптом згадав критичне зауваження по двох ієрогліфах: ієрогліфу «зловживати» і ієрогліфу «передавати». Її бентежило, коли раптом деякі ждали від неї крім дружби ще чогось більшого, тоді вона просто відкривалася, мотивуючи це тим, що під час навчання вони не мають права патякати про любов. Тоді як же бути? Коли вона закінчить інститут, чим вона буде займатися? В остаточному підсумку усе-таки вийде заміж! Чим більше Чуаньцин міркував, тим більше почував її банальну нікчемність. Якби в нього було б таке ж гарне домашнє оточення як у неї, він обов'язково зміг би скористатися можливістю стати досконалою людиною. Отже, йому не подобалася Янь Даньчжу.

Його ненависть до Даньчжу, також як і виродлива заздрість до Янь Цзіє росла з кожним днем. З таким настроєм він, звісно, був не в змозі вчитися, і наприкінці семестру результати його іспитів були дуже поганими, а по історії літератури, і того найгірші, батько лаяв його, крім того, водив до адміністрації інституту, просив, щоб йому дали ще один шанс, і восени на початку навчального року він і надалі продовжував навчатися в групі.

Але повернувшись в інститут, змін у душі не тільки не відбулося, і не стало краще, а навпаки все навіть збільшилося, тому що під час літніх канікул у нього була маса вільного часу, щоб вільно проаналізувати першопричини своїх страждань. Зараз у нього було більше можливості частіше зустрічатися зі своїм батьком Не Цзецзюєм, ніж раніше. І він знайшов, що дуже схожий на свого батька, не тільки рисами обличчя, органами почуттів і кінцівками, але і манерою ходи, і іншими рухами. Він почував глибоку відразу до Не Цзецзюю, який жив у нього всередині. У нього були способи, як уникати батька, але ось від себе ніколи нікуди не утечеш.

Цілий день він ховався в кімнаті, як у притулку, марячи на тій плетеній валізі «незбутніми ілюзіями». Увійшла тіточка Лю й у здивуванні закричала:

- Таке шкідливе сонце на тебе світить, хіба не відчуваєш? Ти чим старший, тим дурніший, не розумієш, де холодно, де пекуче! Ану, піднімайся!

Він ліниво заворушився, сів на підлогу, у непритомному стані обперся скронею об плетену валізу і просидів так дуже довго, а через усе його чоло тягся прозорий удушений рубець.

Незабаром прийшов час навчання, і батько, застерігаючи, сказав:

- Якщо знову будеш погано учитися, тоді не варто продовжувати навчання! Учися, не учися – усе дарма, лише для родини Не ганьба!

Оскільки він не хотів кидати навчання, то справді став докладати більше зусиль. До цього всі завдання виконувалися недбало, оскільки його батько вважав, що він повинен приділяти більше уваги історії літератури, але і зараз він усе ще не набрався сил і зовсім

не змінився в кращу сторону. Якби вибрав інший предмет, то постраждали б оцінки, тому йому нічого не залишалось, як продовжувати учитися.

Як і завжди після Різдвяних і Новорічних свят прийшов час сесії. Напередодні Різдва в першій половині дня, звичайно, ще були заняття. Професор Янь вирішив перевірити уроки студентів, повторивши пройдений матеріал, для того щоб довідатися є чи немає поліпшення, він спеціально улаштував неофіційний усний іспит. Викликав Чуаньцина, той почув тільки на третій раз, після того як його покликав професор Янь. Професор сказав:

- Розкажи нам про походження семислівних віршів.

Чуаньцин зіщулившись піднявся, але не насмілювався і глянути на професора, тому що той уже був незадоволений. Чуаньцин сказав:

- Походження семислівних віршів...

В аудиторії стояла тиша. Чуаньцин відчував, що Даньчжу неодмінно тут, і вона теж дивиться на нього, на те, як він ганьбить родину Не. Ні, ганьбить матір! Дитина жінки Янь Цзіє дивиться, як ганьбиться дитина Фен Біло. Він нічого не зміг сказати, в аудиторії було дуже тихо. Він облизнув губи і повільно проговорив:

- Походження семислівних віршів... походження семислівних... хм... хм... походження віршів семислівних!

За його спиною сміялися. Навіть Янь Даньчжу і та не утрималася від сміху. Спершу, багато хлопців – студентів і не думали сміятися, але, побачивши, що Янь Даньчжу сміється, теж не утрималися перед такою спокусою посміятися. Янь Цзіє бачачи, що в аудиторії як один сміються всі студенти, вирішив, що Чуаньцин навмисно розіграє його, він насупився, узяв книгу і із силою кинув її на стіл, потім холодно посміхнувся і сказав:

- О, так це жарт! Вибач, я не зрозумів твого гумору!

Усі поступово перестали сміятися, а Цзіє сказав:

- Не Чуаньцин, я вже давно спостерігаю за тобою. Ти ще з минулого семестру якийсь переляканий. Коли я стояв за кафедрою і пояснював, у тебе в голові хоча б одна фраза залишилася з того, що я казав? Ти пам'ятаєш хоча б що – небудь з лекцій? Раз ти не любиш учитися, то ніхто тебе не зможе змусити учитися.

Чуаньцин, почувши ці слова, знайшов у них подібність до тих, які говорить йому його власний батько, і не зміг не заплакати. Він закрив обличчя рукою, тому що Янь Цзіє усе ще дивився на нього. Цзіє більше всього в житті ненавидів, коли люди плачуть, і навіть, коли плачуть жінки, таких людей він вважав слабаками, які таким чином ховають свої вчинки, і тим більше плачучих чоловіків, він вважав їх нахабами з нахаб, тому він сильно розлютився і підвищеним тоном закричав:

- Як тобі не соромно! Якби вся молодь Китаю була така, як і ти, Китай давно б умер!

Ці слова більше за все, немов шило, встромилися в серце Чуаньцина він сів, і, обпершись об стіл, заплакав. Цзіє продовжував:

- Хочеш плакати, вийди і там плач! Я не дозволю тобі заважати іншим. Нам потрібно продовжувати урок!

Чуаньцин плакав, не міг стриматися, і ці звуки раз у раз ставали усе сильнішими. Він знову оглухнув і не чув, що Цзіє говорив далі. А Цзіє зробив крок уперед, показав на двері і крикнув:

- Вийди!

Чуаньцин піднявся і, спотикаючись, вийшов за двері.

У цей же день увечері у чоловічому гуртожитку Південно - Китайського університету, розташованого на середині гори, проводилася Різдвяна дискотека. Чуаньцин, тому що ще не пройшло і року, був новачком, купив квиток, зобов'язаний був піти, а не піти, так університетові тільки вигідно. Батько знав, що на квиток потрібні гроші, але не міг не відпустити його, до того ж в університеті квитки дешевші, і нарешті, як не дивно, дозволив йому піти. Чуаньцин під'їхав до підніжжя гори на автобусі, але ж ніяк не

збирався йти на вечір, а вирішив просто походити по горі. Він хотів побродити по вечірній дорозі, зникнути в цій веселій Різдвяній ночі. Він знав, що дома не зможе заснути, занадто вже почуття були в безладді. Хоча в Сянгані і немає сезонів із суворим морозом, але Різдвяні ночі усе-таки досить холодні. Уся гора була засаджена низькими соснами, на небі купчилися малахітові хмари. Хмари і дерева легенько обдував вітер, на сході через хмари і дерева було темно, на заході світліше, вони щільно збилися в купу, раптом усе обняла темрява, і вони перетворилися в одну цілу грудку, потім імла відступила, й усе стало одною скуйовдженою зеленою парою, що почала розсіюватися. Вітер у лісі завивав, немов вісім злих псів. Удалечині ще чувся і вітер з моря, але тому що він був далі, то і звучав сумніше, начебто плач сумного собаки. Обидві руки Чуаньцин просунув у рукава і, утягнувши шию, швидко піднімався нагору по кам'яних східцях. Ось він пройшов останній вуличний ліхтар, стало зовсім темно, але він продовжував йти, дорога була йому знайома, він відмінно знав бліді краї цементної дороги. Він любив темряву.

Саме в темряві він міг на час утратити себе самого, під ногами шарудів піщаник. Хто це? Це Не Чуаньцин? Людина, через яку, якби «вся молодь Китаю була б така, як і він, Китай би загинув». Це він? Так він і сам не знав, чи це він. Було дуже темно і погано видно.

Його батько, коли лаяв його, обзивав «свинею», «собакою», але якби і лаяв він його сильніше, він би не сприймав це всерйоз, тому що ненавидів свого батька. А ось Янь Цзіє лише однією простою фразою і вже змусив його переживати до глибини душі, вмре і не забуде цього. Він просто йшов уперед, не знаючи, скільки пройшло часу. Темрява. Може бути, він ходив по колу. Поворот, знову вуличний ліхтар. Назустріч вийшла група молодих людей, вони розмовляли і сміялися, невже розходилися з дискотеки? Чуаньцин, опустивши голову, пішов в інший бік. Раптом позаду він почув голос Янь Даньчжу:

- Чуаньцин! Чуаньцин!

Вона пішла швидше. Кілька кроків, і вона наздогнала його, зупинилася і, обернувшись назад, сміючись, звернулася до партнерів по танцях.

- Зустрінемося! Мені потрібно сказати пару слів нашій улюбленій дівчині, що шукується.

На що усі сказали:

- Потрібно, щоб тебе хтось провів додому!

Даньчжу:

- Не турбуйтеся, я попрошу Чуаньцина провести мене додому, ось так!

Усі продовжували тупцювати на місці, а Даньчжу сказала:

- Добре! Добре! Не переживайте!

Сказавши це, вона взяла одяг і підбігла до Чуаньцина.

Чуаньцин, бачачи, що вона і справді наближається, сповільнив крок. Даньчжу засапалася від бігу:

- Чуаньцин, ти чому не прийшов на танці?

Чуаньцин:

- Я не вмю танцювати.

Даньчжу:

- А що ж ти тут робиш?

Чуаньцин відповів:

- Нічого.

Даньчжу:

- Проведеш мене додому, добре?

Чуаньцин не відповів, але вони поступово підходили до вершини гори, її будинок саме на вершині. Дорога була темна, тільки і видно було як на землі блищали носки її сріблясто – білих туфель. Коли Даньчжу заговорила, Чуаньцину її мова видалася іншою, не такою, як колись. Вона сказала:

- Ти знаєш? Сьогодні після занять я довго тебе шукала, а ти, виявляється, вже пішов

додому. Я знаю твою адресу, але ти ніяк не хочеш, щоб ми прийшли до тебе ...!

Чуаньцин мовчав.

Даньчжу продовжувала:

- А за те, що було сьогодні, ти прости мого батька. Він ... він завжди до усього ставиться серйозно, а умови у Південно - Китайському університеті для серйозного викладача такі, що не можна не упасти духом. В Сянгані, в основному, у студентів дуже погані знання китайської мови, там її не люблять, не хочуть серйозно займатися, як же йому не нервувати? Ось ти, у тебе найслабкіша китайська мова, через тебе він нервує, ти ... ти подумай ... стань на його місце...

Чуаньцин знову мовчав.

Даньчжу:

- Тепер ти зрозумів, чому він злиться на тебе? ... Чуаньцин, вибач йому, поясни йому, чому останнім часом ти такий дивний. Ти ж знаєш, що мій тато ентузіаст. Я упевнена в тім, що він обов'язково допоможе тобі усім, чим зможе. Ти тільки дай мені знати, а я передам йому. Йде?

Сказати Даньчжу? Сказати Янь Цзіє? Чи пам'ятає він усе так же Фен Біло? Пам'ятати, може, і пам'ятає, але він людина, яка пережила багато чого і багато знає, а та любов не могла залишитися любов'ю на все життя, хоча Фен Біло любила тільки його одного ... жінка з минулого, ця дрібниця усе більше і більше вертілася в серці, вертілася, вертілася в думках, у темних вікнах, у дощові ночі, під час утомлених світанків. А, людина з минулого ...

Чуаньцин відчував, як у грудях кипіла злість, яку не можна просто так, взяти і виплюнути. Даньчжу наблизилася на крок і запитала:

- Чуаньцин, у тебе щось трапилося дома?

Чуаньцин з натягнутою посмішкою:

- Ти занадто цікавишся чужими проблемами!

Однак Даньчжу і зовсім не розсердилася, а навпаки разом з ним засміялася. Вона зовсім не догадувалася, що Чуаньцин і справді терпіти її не міг, коли усі любили її. Соснові гілки, що качав вітер, торкнулися її голови:

- Ой!

Вона заховалася за Чуаньцину, і користуючись обставиною, потягнувши його за руку, м'яко сказала:

- І все-таки чому?

Чуаньцин відпустив її руку і сказав:

- Чому! Чому! Це я тебе повинен запитати, чому ти постійно пристаєш до мене? Домашня дівчинка, а не думаєш про репутацію! І не думаєш про свого батька!

Почувши це, Даньчжу мимоволі відступила на крок.

Він йшов попереду, а вона позаду, але відстань між ними була в два-три чі[®]. Вона зітхнула і сказала:

- Вибач, я забула, що чоловіки і жінки різні! Я завжди думала, що я ще маленька! Вдома усі ставляться до мене як до дитини.

Чуаньцин підстрибнув і сказав:

- Ти тільки і говориш що про свою родину! Усі знають, що в тебе зразкова родина! Але ось дуже шкода, що ти не зразкова дівчина!

Даньчжу:

- Слухаю тебе, і розумію як я тобі неприємна! Начебто моя радість, змушує тебе сумувати. Але я знаю, що ти не така людина. Ти зрештою...

Чуаньцин:

- Усе-таки чому? Чи не тому, що я заздрю тобі, заздрю твоїй красі, твоєму розумові, твоєї привабливості!

Даньчжу:

[®] Чі – китайський фут = 0,33 см.

- Ти не хочеш серйозно поговорити зі мною! Чуаньцин, ти знаєш, що я твій друг, і я хочу, щоб ти був веселим.

Чуаньцин:

- А ти хочеш поділитися своєю радістю, чи не так? Ти сита і змахуєш крихти зі столу, годуєш ними собаку, чи не так? А мені не потрібно! Не потрібно! Не потрібно! Я не хочу спокійної смерті!

Ось на гірській дорозі показався поворот, і раптом посвітліло, поглядіві відкрилася картина всього неба, немов моря. При дорозі в повітрі висів рівний обрив, обрамлений залізними поручнями напівкруглої форми. Чуаньцин йшов уперед, оглянувся, але Даньчжу не було позаду, він подивився ще раз, вона стояла, обпершись об поручні. Унизу шуміли сосни, вони шуміли начебто морський прибій, який з рокотом бився об берег; у холодостійких дерев листя з одного боку було зелене, а з іншого біле; дув сильний вітер, він знову і знову ворушив листя по всій горі, тільки і видно було як усюди розліталися посріблені бризки. Хмари розступилися, і на небо вийшов блідо – жовтий зимовий місяць; за спиною в Даньчжу на блідому небі, начебто на морі, розгорнулася слюдяна ширма. Вона накинула на себе, як і жадеїт, зеленого кольору, оксамитовий плащ з накидкою із білого оксамиту, що прикривала її голову наполовину. У суворі зими вона теж любила вдягатися в біле, тому що білий колір красиво відтіняв її засмаглу шкіру. Чуаньцин ніколи раніше не бачив її такою ошатною. На її верхівці дибилася висока гірка із локонів. Вона стояла спиною до світла, тому її обличчя було видно не чітко, відчувалося тільки, як її очі обпікаючи пильно стежили за ним.

Чуаньцин опустил очі, склав руки за спину і випрямився. Потім, знову піднявши голову, коротко запитав:

- Йдеш, ні?

У той час вона вже встигла відвернутися, ставши спиною до нього. Вітер підсилювався, і піднімаючи її плащ, роздував його, закидав його їй на голову. Під плащем у неї був надягнутий довгий халат теж із білого оксамиту. Її плащ, який розвівався у повітрі, був схожий на розкритий парашут, він падав на її прозоре тіло, йому так і хотілось запитати, не була вона із парашутних військ із Місячного палацу? Чуаньцин повільно йшов поруч. Чи любила Даньчжу його? Чи було можливо це? Проте вона і справді багаторазово намагалася подружитися з ним. Узяти хоча б сьогоднішній вечір, пізно, а вона півночі бігала за ним по горі. Звичайно, вона розважалася з одноклассниками, сміялася, і це нормально, вона зовсім не була розпусною. Чому ж у ньому вона бачила виняток? Він згадував її останні слова і вчинки. Хіба могло бути все настільки добре виражене в одній дівчині? Він ненавидів її, хоча сам був безпомічною людиною, тоді чому ненавидів? Якби їй подобалося те, що він говорив, тоді він би мав владу над нею, і зміг обрушити на неї всю ту, жорстокість, що таїлася в нього на душі. І це, мабуть, було тим єдиним, чим він сподівався помститися.

Він тремтячим голосом сказав:

- Даньчжу, я тобі хоч трошки подобаюся? Трохи – трохи?

Вона не боялася змерзнути, і оголивши руку, висунула її з – під плаща, поклала на поручні. Він теж обома руками схопився за них, нагнув голову і хотів було притулитися щокою до її руки, але і сам не знаючи того, чому він застиг у повітрі, а по щоках потекли сльози. Він сперся на поручні, підклавши свою власну руку. Чи любила вона його хоча б трішки? Йому не потрібна помста, а потрібно лише небагато любові, особливо любові членів родини Янь. Раз у нього з родиною Янь не було кровних зв'язків, то в такому випадку був би можливий шлюб. Тому будь-що-будь йому був необхідний зв'язок з родиною Янь.

Даньчжу підбрала плащ, що розвівався, і, щільно обгорнувшись ним, сказала:

- Ні крапельки. Якби ти мені не подобався, хіба захотілося б стати твоїм другом? _

Чуаньцин випрямився і сказав:

- Друг! Я ніскільки не хочу, щоб ти була моїм другом.

Даньчжу:

- Але тобі просто необхідний друг.

Чуаньцин:

- Одного друга недостатньо. Мені потрібні батько і мати.

Даньчжу здивовано подивилася на нього. Він міцно тримався за залізні поручні, ніби то була її рука і сказав:

- Даньчжу, ось, якщо ти й інша людина взаємно кохаєте один одного, то для нього ти усього лише кохана людина. А ось для мене ти не просто кохана людина, ти творець, батько, мати, нове середовище, нове небо і земля. Ти минуле і майбутнє. Ти дух.

Даньчжу трохи помовчавши, посміхнулася і сказала:

- Боюся, що ти поклав на мене надмірні надії. Якщо я когось і полюблю, то якнайбільше це те, що я стану його улюбленою і дружиною. Що стосується іншого, то я, я можу і переоцінити можливості. Чуаньцина обдував вітер. Його обличчя було в профіль, обома руками він ще міцніше схопився за поручні, і тихо продовжував:

- Тоді ти не любиш мене. Трохи.

Даньчжу:

- Я ніколи про це не думала.

Чуаньцин:

- Тому що ти приймаєш мене за дівчину.

Даньчжу:

- Ні! Ні! Правда... але ...

Спершу вона заколивалася, відчула роздратування і насупивши брови, утомлено видавила:

- Тобі ж не подобається слухати це, навіщо ти змушуєш мене говорити?

Чуаньцин відвернувся і стиснувши зуби, сказав:

- Для тебе дівчисько. Ти ... ти ... просто для тебе я не людина!

Він утратив над собою контроль, говорив без зупинки і навіть почав кричати.

Даньчжу була уражена і підсвідомо відійшла на два - три кроки від поручнів, ставши в більш-менш безпечне місце. Вона відбігла убік і, сміючись, звернулася до Чуаньцина:

- Хочеш, щоб я ставилася до тебе як до чоловіка, добре. Я обіцяю, що обов'язково спробую глянути на тебе іншими очима. Але тоді і ти поведься як чоловік, коли що, так завжди плачеш.

Чуаньцин засміявся:

- Ти справді дитина! Не плач! Доросла людина, а плачеш! Ха - ха-ха ...

Він сміявся, потім пішов, з гори він спускався сам. Даньчжу завмерла. Їй і в голову не приходило, що зрештою Чуаньцин міг закохатися в неї.

Звичайно, це теж одна з причин. Адже поруч не було жодної близької людини, і тільки одна вона і відчувала до нього симпатію. Вона спокусила його (хоча це зовсім і не було її наміром), однак це теж не заспокоювало його. А останнім часом щось явно змушувало його страждати. Невже через неї? У підсумку, виходить, що всі страждання через неї? Вона дуже хотіла допомогти йому, але навпаки нашкодила! Вона не могла дозволити йому піти ось так нерозумно, дозволити накоїти лиха, адже потім вона собі цього не простить. Його егоїзм, брутальність, його недружелюбність, вона усе зрозуміла і простила його, тому що він любив її. Її марнославство було задоволено, адже її любила така чудна людина. Даньчжу добра дівчина, але вона усього лише дівчина.

Він був уже далеко, вона кинулася доганяти його, і закричала:

- Чуаньцин! Почекай, почекай!

Чуаньцин робив вигляд, що не чує. Вона порівнялася з ним, і в ту ж мить відчула вагу, сказати було нічого. Вона віддихалася і сказала:

- Ти скажи мені ... скажи мені ...

Чуаньцин крізь зуби процідив кілька фраз:

- Сказати тобі, я хочу щоб ти вмерла! Є ти, немає мене. Є я, немає тебе. Розумієш?

Одною рукою він міцно схопив її за плечі, а іншою рукою щосили здавив її голову, так начебто хотів удавити голову в плечі, щоб її не стало. Начебто вона і зовсім не повинна була з'являтися не цей світ, а він хотів, щоб вона повернулася назад.

Він і сам не знав, відкіля в нього взялася груба сила. Однак руки і ноги його швидко ослабли. Вона не кричала, хоча напружила всі сили, і раптом вони обоє з гуркотом покотилися вниз по кам'яних сходах. Чуаньцин піднявся і, піднявши ногу, ударив її, вона лежала на землі. Він бив її й у цей же час з його вуст, немов поточна вода, виходила лайка.

- Ти думала, що я дуже хороша людина! Північ, а ти одна зі мною на горі ... одна, невже не боялася? Ти думала, що я не зможу тебе поцілувати, не зможу побити тебе, убити тебе, так? Так? Не Чуаньцин, не переживайте! Не переживайте, Чуаньцин проведе мене додому! ... Так ти думала про мене!

Після того як він ударив її ногою перший раз, вона тихо ойкнула, і більше не видала ні звуку. Він не припиняв бити неї, боявся, що вона усе ще жива. Однак і продовжувати бити він теж боявся. Від ударів його ноги оніміли. Подвійний страх раптової сутички змусив його, зрештою, залишити її, і він побіг униз по горі. Немов у нічному кошмарі, він не відчував під ногами землі, а при місячному світлі перед очима миготіли лише пороги сходинок. Пробігши велику частину дороги, він раптом зупинився. На чорній горі крім нього і Даньчжу нікого більше не було. Їх обох розділяли сімдесят-вісімдесят метрів, але він смутно чув її важкий подих. І в цю мить його душа злилася з її душею, він знав, що вона не вмерла. Знав, ну і що? Чи була в нього хоробрість повернутися і кінчити її? Він стояв, не ворущачись, не пройшло і двох-трьох секунд, а йому здалося, що пройшло дві-три години. Він знову побіг униз. У цей раз він вже не зупинявся, а прибів до підніжжя гори, до траси.

Удома було дуже холодно, так що біла стіна і та посиніла від холоду. У кімнаті Чуаньцина не було печі і через холодне повітря, він зовсім розкис. До того ж вікно теж не відкривалося, дуже давно не провітрювалося, і в кімнаті стояв запах пилу і брудного волосся. Чуаньцин ліг на ліжко. Він почув як у сусідній кімнаті батько сказав мачусі:

- Ця дитина трохи збожеволіла. Так пізно, а він тільки повернувся з танців.

Мачуха:

- Знайди йому кого - небудь, уже настав час женити його.

У Чуаньцина текли сльози. Губи були розтягнуті, начебто він сміявся, ворухнутися не міг, його обличчя, як і все тіло застигло так, що нагадувало крижаний чайник. А Даньчжу не вмерла. Через два дні вона прийшла учитися, і він побачив її в інституті. Утекти йому так і неудалося.